

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในยุคนี้ รัฐบาลมีแนวคิดส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการกระจายอำนาจสู่การปกครองท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างทั่วถึง ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในชุมชน เกิดความสนใจ เข้าใจสภาพแวดล้อมของสังคมชุมชนรอบได้ เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาและกำหนดนโยบาย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

แนวคิดนี้เองที่ทำให้เกิดองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีการตราไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ ได้บัญญัติถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยมีหลักสำคัญอยู่ที่การเป็นอิสระขององค์กรปกครองในหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นนโยบาย การวางแผน การบริหารงานการเงิน หรือ งานบุคคล หลักในการจัดความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐ และหลักประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ประกอบไปด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหาร ในส่วนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบไปด้วย สมาชิกสภาสองประเภท ประเภทแรก เป็นสมาชิกสภาโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล ประเภทที่สอง เป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนหมู่บ้านละ ๒ สองคน ส่วนคณะกรรมการบริหาร ประกอบไปด้วย กำนันเป็นประธานโดยตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน อีกไม่เกิน ๒ คน และสมาชิกสภามาจากการเลือกตั้งอีกไม่เกิน ๔ ปี รวมแล้วมีคณะกรรมการบริหารได้ไม่เกิน ๗ คน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ. ศ. ๒๕๔๐ โดยได้มีการแก้ไขในหมวด ๙ ว่าด้วยเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๘๕ ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารส่วนท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล ถือว่าเป็นปัจจัยรากฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยจะประสบผลสำเร็จได้ จำ เป็นต้องอาศัยพัฒนาการการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นก่อน โดยสร้าง ความเข้าใจให้กับประชาชนและการยอมรับจากประชาชนว่าองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ในการดำรงชีพ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบล สถาบันฝึกอบรมประชาชน ให้เข้าใจกระบวนการและกลไกในระบบการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยนั้นควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบริหารงานในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

ในกลางปี พ. ศ. ๒๕๔๖ รัฐสภาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ๒๕๓๗^๖ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ. ศ. ๒๕๔๖ โดยได้มีการยกเลิกชื่อเรียก คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร ให้ใช้ชื่อคณะผู้บริหาร และชื่อเรียก ประธานกรรมการบริหาร เปลี่ยนเป็น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานกรรมการบริหาร เปลี่ยนเป็น รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เปลี่ยนชื่อเรียกข้อบังคับตำบลเป็น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล และยกเลิกไม่ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะผู้บริหารการปรับโครงสร้างของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งสำคัญเกิดขึ้นอีกครั้งในช่วงเดือนธันวาคม พ. ศ. ๒๕๔๖ หลังจากมีการแก้ไขเพิ่มพระราชบัญญัติสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลไปเมื่อกลางปี พ. ศ. ๒๕๔๖ แต่เป็นการแก้ไขในรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น

ความสำคัญอีกประการ คือผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชีวิตให้กับประชาชนในสังคมหรือชุมชน ความสำคัญของผู้นำไม่ว่าจะดำรงอยู่ในฐานะใด ตำแหน่งอะไรที่มาโดยการสมมติแต่งตั้ง หรือเลือกตั้งให้อำนาจ ในสถานะผู้นำประชาชนเป็นสมมติราชพระราชามีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางความเป็นสังคมและรัฐยังผลถึงความเป็นอยู่ของสมาชิกหรือประชาชนภายใต้ผู้นำนั้น แม้ในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาได้ความสำคัญกับผู้นำโดยตรัสถึงความเป็นผู้นำมีปรากฏดังพุทธพจน์ว่า

“เมื่อโคทั้งหลายข้ามแม่น้ำไป โคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำคด เมื่อมีโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำคดอย่างนี้โคทั้งหมดก็ย่อมว่ายน้ำคดไปตามกัน ในหมู่มนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ถ้าผู้นั้นประพฤติไม่เป็นธรรมประชาชนนอกนี้ประพฤติไม่เป็นธรรมโดยแท้ ถ้าพระราชาเป็นใหญ่ไม่ตั้งอยู่ในธรรมรัฐ ก็ย่อมไม่เป็นสุขทั่วกัน เมื่อโคทั้งหลายว่ายน้ำข้ามแม่น้ำไปโคหัวหน้าฝูงว่ายข้ามตรง เมื่อมีโคผู้นำฝูงว่ายข้ามตรงอย่างนั้น โคทั้งหลายก็ย่อมว่ายข้ามตรงไปตามกัน ในมนุษย์ทั้งหลายก็เหมือนกัน ผู้ใดได้รับสมมติแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ถ้าผู้นั้นประพฤติธรรม ประชาชนนอกนี้ก็ย่อมประพฤติธรรมไปตามโดยแท้ ถ้าพระราชาเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรมรัฐก็ย่อมเป็นสุขทั่วกัน^๗

อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่สำคัญของผู้นำก็คือ จรรยาบรรณของผู้นำหรือของผู้ปกครองในฝูงโค แต่ละฝูง ย่อมมีโคที่เป็นผู้นำและฝูงโคนั้นย่อมเดินตามโคหัวหน้านั้นฉันใดในหมู่มนุษย์ย่อม

^๖โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๒), หน้า ๒๕๔.

^๗สุรศักดิ์ ม่วงทอง, “พุทธธรรมกับภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓).

ต้องมีหัวหน้าเป็นผู้นำหมู่คณะและหมู่คณะนั้นย่อมดำเนินตามผู้นำของตนฉันนั้นผู้นำในหมู่มนุษย์เราเรียกกันว่านักปกครอง จะเป็นนักปกครองระดับใดก็ตามถือว่าทำหน้าที่เป็นผู้นำสังคมในระดับของตนทั้งสิ้น และจัดว่าเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในสังคมนั้นๆ อาจนำสังคมของตนให้เจริญก้าวหน้าโดยไม่หยุดยั้งก็ได้ อาจนำสังคมของตนให้ถึงความวิบัติล่มจมได้ ทั้งนี้อยู่ที่มโนธรรมสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวมไปถึงนโยบายและวิธีการที่ผู้นำมาปกครองหรือบริหารหมู่คณะของตน^๓ แต่อย่างไรก็ตามควรมีจรรยาบรรณเป็นหลักปฏิบัติมีปฏิปทานักแน่นในจรรยาบรรณ ย่อมทำหน้าที่ปกครองได้เป็นอย่างดี และสามารถยกระดับฐานะของตนให้สูงขึ้นได้เรื่อยๆ ทั้งจะสามารถนำสังคมที่ตนปกครองอยู่ให้เกิดสันติสุขพัฒนาก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปได้ด้วย ในสังคมปัจจุบันมีปัญหามากมายเช่น ปัญหาสาเสพติด ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน ปัญหาความขัดแย้งทางความคิดเรื่องการเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้นสาเหตุของปัญหาต่างๆ ยากที่จะชี้ชัดลงไปได้ว่ามีสาเหตุมาจากส่วนใด ทั้งนี้เพราะปัญหาต่างๆ มีความซับซ้อนหลายประการยากที่จะตัดสินว่าเป็นปัญหาส่วนใดส่วนหนึ่งเพียงด้านเดียว การแก้ปัญหาจึงเป็นเรื่องที่ยุกยากไม่่ง่ายนักต่อการจัดการได้อย่างถูกต้อง เมื่อปัญหาเกิดขึ้นประชาชนมักปิดความรับผิดชอบกลับโทษสถาบันปกครองบ้าง สถาบันครอบครัวบ้าง สถานศึกษาหรือสถาบันศาสนาปัญหาต่างๆก็แก้ไม่ตรงจุด

สำหรับผู้นำที่ดีนั้นจะต้องเป็นแบบอย่างที่จะต้องมีการพรหมวิหาร ๔ ประการเพราะพรหมวิหารนั้นเป็นธรรมในใจของคนที่มีจิตใจยิ่งใหญ่ เป็นผู้ประเสริฐ อันแสดงถึงความเป็นบุคคลที่มีการศึกษา ได้พัฒนาตนแล้วเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะต้องให้มียุ่ประจำในจิตใจและเป็นท่าทีของจิตใจที่จะทำให้แสดงออกหรือปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างถูกต้องโดยสอดคล้องกับสถานการณ์ทั้ง ๔ กล่าวคือ ๑.มีเมตตา คือ ความเป็นมิตร ไมิตรี ความมีน้ำใจปรารถนาดีต้องการให้เขามีความสุข ปรารถนาดีต่อผู้อื่น ไม่เลือกที่จะดำรงในตำแหน่งหน้าที่อะไรเช่น เป็นนายทหารรักใคร่อยากจะมีความสุขแก่ทหารตามสมควร ๒.มีกรุณา คือ อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของคน และสัตว์ทั้งปวง เช่นใจมีความห่วงใยในเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ร้อนและปรารถนาช่วยเหลือให้เขาพ้นทุกข์ ๓.มีมุทิตา คือ เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีความสุขก็มีใจแช่มชื่นเบิกบานเมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จองงามยิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย ๔.อุเบกขา คือ มองตามความเป็นจริงโดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอมั่นคงเที่ยงตรงดุจตราขึงมองเห็นการที่บุคคลจะได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุที่ตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามความเที่ยงธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีการแบ่งการปกครองเป็น ๑๒ ตำบล ๑๓๖ หมู่บ้าน ๕ เทศบาล คือ เทศบาลตำบลธาตุพนม เทศบาลตำบลธาตุพนมใต้ เทศบาลตำบลน้ำก่ำ เทศบาลตำบลฝั่งแดง เทศบาลตำบลนาหวาด องค์การบริหารส่วนตำบล ๗ แห่ง คือ ตำบลพระกลางทุ่ง ตำบลกุตนิมิต ตำบลแสนพัน ตำบลดอนนางหงส์ ตำบลนาถ่อน ตำบลโพนแพง

^๓พระบุญเรือง ฐิตธมโม, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์ภาวะผู้นำในพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีแก้ปัญหาของพระพุทธเจ้า”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙).

ตำบลอู่หม้า มีประชากรโดยรวมทั้งสิ้น ๘๒,๙๙๐ คน^๕ สภาพสังคมโดยทั่วไปเป็นสังคมชนบท ประชากรส่วนใหญ่ยังขาดการศึกษา มีประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์เป็นที่พึ่งพาทางใจ ขณะเดียวกันนั้นเมื่อเกิดปัญหาข้อพิพาทหรือปัญหาที่ขัดต่อการดำเนินชีวิตตามปกติสุข กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นบุคคลแรกๆที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่ประชาชนในชุมชนนึกถึง เพื่อร้องขอให้บุคคลเหล่านี้ที่เชื่อว่าเป็นผู้นำของพวกเขา来帮助เหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ปัญหาที่กล่าวถึง คือผู้นำเหล่านั้นมีคุณธรรมและมีความเป็นกลางที่จะให้ความเป็นธรรมบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ประชาชนในชุมชนมากนักน้อยเพียงใด

ดังนั้น ด้วยเหตุผลและความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะทำการวิจัย เพื่อศึกษาภาวะผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นองค์การที่ประสานงานสนับสนุนการดำเนินงานและสนองนโยบายของภาครัฐให้บรรลุเป้าหมายมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนสืบไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ซึ่งเป็นศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำทั้งในประเทศไทยทั้งต่างประเทศและหลักการที่เกี่ยวข้องกับหลักพรหมวิหาร ๔ โดยอาศัยข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกวรรณกรรมต่างๆ และเอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา

^๕ข้อมูลจาก, <http://www.thatpranom.com/peple.php>, (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๕).

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น ได้แก่ ๑) เพศ ๒)อายุ ๓) วุฒิการศึกษา ๔) สถานภาพ ๕) รายได้ ๖) ดำรงตำแหน่ง ๗) ประสบการทำงาน ๘) พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ “ความคิดเห็นที่มีต่อ“ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม” คือ ๑) เมตตา ๒) กรุณา ๓) มุทิตา ๔) อุเบกขา

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยมีประชากร ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกและเจ้าหน้าที่ ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแสนพัน, องค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม, องค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง, องค์การบริหารส่วนตำบลดอนนางหงส์, องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน, องค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง และองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มเหมา

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาโดยศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ๗ แห่ง ดังนี้ ๑. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแสนพัน, ๒. องค์การบริหารส่วนตำบลกุดฉิม, ๓. องค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง, ๔. องค์การบริหารส่วนตำบลดอนนางหงส์, ๕. องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน, ๖. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนแพง ๗. องค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มเหมา

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนมจังหวัดนครพนม เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนมจังหวัดนครพนม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๔.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนมจังหวัดนครพนม มีอะไรบ้าง

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมแตกต่างกัน

๑.๕.๒ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

๑.๕.๓ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม แตกต่างกัน

๑.๕.๔ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม แตกต่างกัน

๑.๕.๕ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม แตกต่างกัน

๑.๕.๖ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม แตกต่างกัน

๑.๕.๗ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม แตกต่างกัน

๑.๕.๘ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลป์หรือความสามารถของบุคคลที่จะเป็นผู้นำหรือหัวหน้าที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้ร่วมงานในทีม หรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการสื่อความหมายให้ร่วมกันดำเนินการบรรลุผลตามที่วัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้

พรหมวิหาร หมายถึง ธรรมของพรหม หรือของท่านผู้เป็นใหญ่ พรหมวิหารเป็นหลักธรรมสำหรับทุกคน เป็นหลักธรรมประจำใจที่ช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ มีอยู่ ๔ ข้อ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

๑) **เมตตา** หมายถึง ความรัก คือ ความรัก ความปรารถนาดี ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข หรืออยากให้ผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองมีความสุข และ คิดทำประโยชน์แก่ผู้ที่อยู่ใต้ปกครองทั่วหน้า

๒) **กรุณา** หมายถึง ความสงสาร คือ ความสงสาร อยากช่วยเหลือให้พ้นจากความทุกข์โศกในอันจะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากของผู้ใต้ปกครองที่ได้รับความเดือดร้อน

๓) **มุทิตา** หมายถึง ความพลอยยินดี ในเมื่อเห็นผู้ใต้ปกครองมีความสุข ประสพความสำเร็จเจริญยิ่งๆ ขึ้นไป

๔) **อุเบกขา** หมายถึง ความวางใจเป็นกลาง ไม่ยินดียินร้าย ปฏิบัติด้วยความเที่ยงธรรม

การบริหาร หมายถึง วิธีการใช้ บุคลากร เงิน และทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่และภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนมให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแต่งตั้งผู้ช่วยดำเนินการได้ โดยสามารถแต่งตั้งบุคคลที่ไม่ใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ๒ คน และเป็นเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ๑ คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี และสามารถดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒วาระไม่ได้ จะดำรงตำแหน่งได้อีกครั้งเมื่อพ้นระยะเวลา ๔ ปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แม้ดำรงตำแหน่งไม่ครบระยะเวลา ๔ ปีก็ให้นับเป็น ๑ วาระ

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในพื้นที่ ในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแสนพัน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุดฉิม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพระกลางทุ่ง

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร ๔ ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๑.๗.๔ ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อไป